

(1)

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ

ਖੇਸਲਾ ਅਤੇ ਕਪੂਰ ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਅੱਗੇ

ਸ੍ਰੀ ਪੰਨਾ ਲਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਕੁਲੈਕਟਰ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ,-ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1953 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 138.

ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ (xxx ਦਾ 1952)-ਸੈਕਸ਼ਨ 3-"ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਹੈ- ਅਹੁਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਲਈ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਘਰ- ਅਜਿਹੀ ਮੰਗ ਕੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ ?

ਮੰਨਿਆ, ਕਿ 1952 ਦੇ ਐਕਟ xxx ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਵਿੱਚ "ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਦੱਸਣ ਦਾ ਮੌਕਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ?

ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਜਗ੍ਹਾ ਖਾਲੀ ਪਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੰਗ ਕੇ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਫੋਰਟਿਓਰੀ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ, ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਲੀਸਿਟਰਜ਼ ਐਕਟ, 1932 (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੁਪੀਂਦਰ ਨਾਥ ਦੱਤਾ ਬਨਾਮ ਸਲੋਂਦਰ ਨਾਥ ਮਿੱਤਰਾ (3) ਨੂੰ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(1) 54 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 179.

(2) (1938) ਆਈ.ਕੇ.ਬੀ. 616

(3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1952 cal. 65.

(2)

ਪੰਜਾਬ ਲੜੀ

Vol : VIII

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਗ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।"

ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਧਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਖੇਸਲਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਢੰਗ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਕ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਸਕੂਲ ਲੇਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ। ਉਹ ਸੀ ਇਸ ਘਰ ਤੋਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ- ਔਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਘਰ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਮਕਾਨ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸਥਿਤ ਹੈ ਸੈਂਟਰਲ ਲੇਨ, ਬਾਬਰ ਰੋਡ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਤੋਂ ਇਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ ਜੋ ਇੱਕ ਹੈ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ। ਉਸਨੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਲਿਆਇਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਕਾਨ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਕਦਮ ਐਕਟ ਆਫ਼ 1952 ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ 3 ਨਵੰਬਰ 1952 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਇੱਕ ਪੰਦਰਵਾੜੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਪਰਿਸਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਮੰਗਿਆ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ 17 ਨਵੰਬਰ 1952 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਲਿਖਤੀ ਇਤਰਾਜ਼- ਦੇ 21 ਨੂੰ ਨਵੰਬਰ 1952, ਕੁਲੈਕਟਰ ਜੋ ਮੰਗ ਸੀ- ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀਜ਼ਨਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰਿਸਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ- ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਸਲਾਹ ਦੁਆਰਾ, ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ

ਜਾਂ ਹੋਰ. ਦੁਆਰਾ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੇ ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ- ਸੀਨਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

(3)

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

Vol : VIII

9 ਜਨਵਰੀ 1953 ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਐੱਸ. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਫਿਰ ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ 23 ਫਰਵਰੀ 1953 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਗੁਣਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੀ ਸਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਿਸ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿਆਰ ਸੀ। ਮਕਾਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਕਿੱਤੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਦੂਜੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਤਾਕਤ ਹੈ- ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 3, 4 ਅਤੇ 7 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰੀਡਿੰਗ 'ਤੇ ਇਹ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਏ. ਮਕਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮੰਗੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਪਿਛਲੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਹਾਤੇ ਖਾਲੀ ਪਏ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਨੂੰ ਮੰਗਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਫਿਰ ਇੱਕ ਫੋਰਟਿਓਰੀ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ "ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ" ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਨਿੱਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:-

"ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ (ਉਸ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ) ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

(4)

ਪੰਜਾਬ ਲੜੀ

Vol : VIII

ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਲੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰਕ ਜਾਂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਸ੍ਰੀ ਬਿਸ਼ਨ ਨਰਾਇਣ ਦੁਆਰਾ ਦਿ ਭਾਰਤ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ, ਲਿਮਟਿਡ. ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 5, ਅਰਥਾਤ 1947 ਦੇ ਐਕਟ XLIX ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(3) ਬਹੁਤ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀ-

“ਜਿੱਥੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਬੁਲਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੋਨੀ, ਜੇ.ਜੇ. ਉਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ "ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ" ਸਮੀਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਜੱਜ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਦਾ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਚੀਫ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਜੋ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਸੀ, ਨੇ ਕਿਹਾ-

“ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਦੁਖੀ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਉਸਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।”

(1) 54 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 179.

(5)

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

Vol : VIII

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ-

“ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (3) ਅਤੇ (4) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੰਗ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਧਿਰ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸੁਣਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।”

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਨੀ, ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ-

“ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਹੈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਫਸਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸੁਣਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਉਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

ਦੇਵਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ "ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ" ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 5-ਅਵਸਰ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(6)

ਪੰਜਾਬ ਲੜੀ

Vol : VIII

ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ 1952 ਦਾ ਨਵਾਂ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਵੇਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ-

"ਉਪਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਗਲੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ, ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।, ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇ

ਮੈਂਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਘੜਨ ਸਮੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਧਾਰਾ 5 ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 3(1) (ਏ) ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ "ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ" ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਹੀ ਵਿਚਾਰ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰੇਰਕ ਮੁੱਲ ਹੈ। ਸਾਲੀਸਿਟਰਜ਼ ਐਕਟ (1932) (1) ਵਿਚ ਦੋ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂ ਕਿ

ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੇਕਰ "ਕੋਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ।" ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁੱਢਲਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸੀ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(1) (1938) 1 ਕੇ.ਬੀ. 616

(7)

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

Vol : VIII

ਉਸਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ. ਗ੍ਰੀਰ, ਐਲ.ਜੇ. ਨੇ, ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ p.625 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ।

"ਮੇਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਸੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ, ਕਿ ਉਸਨੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਸੀ।"

ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਸੁਧੀਂਦਰ ਨਾਥ ਦੱਤਾ ਬਨਾਮ ਸਲੋਂਦਰ ਨਾਥ ਮਿੱਤਰਾ (1) ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ 1947 ਦੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਪ੍ਰੀਮਾਈਜ਼ ਰਿਕੁਇਜ਼ੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਟਰੋਲ (ਅਸਥਾਈ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ) ਐਕਟ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਧਾਰਾ 3(1) 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਏ ਡਿਵੀਜ਼ਨ - ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ, ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 3(1) ਨੇ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3(1) ਦੀਆਂ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ:-

"ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੁਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੋੜ ਪੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਲਿਖਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ, ਅਜਿਹੇ ਅਹਾਤੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਇਸ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰਕ ਨੂੰ ਮੰਗ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ 1952 ਦੇ ਐਕਟ xx ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ "ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ" ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1952 ਕੈਲ. 65.

(8)

ਪੰਜਾਬ ਲੜੀ

Vol : VIII

ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੀ ਆਖਾਂ। ਇਸ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੁੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਰੀਵਿਊ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨੂੰ ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਬਣਾਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਮੰਗ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਾਂਗਾ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਫਿਰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ 200 ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕਪੂਰ ਜੇ. , ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇਹ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ "ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ" ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ

ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ [ਦੇਖੋ ਲਾਰਡ ਬਲੈਕਬਰਨ ਯੰਗ ਬਨਾਮ ਲੈਮਿੰਗਟਨ, (1)] ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਉਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਉੱਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੇਖੋ ਮੈਕਸਵੈੱਲ ਐਂਡ ਇੰਟਰਪ੍ਰੀਟੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸਟੈਚੂਟਸ, ਪੀ. 315.

(1) 8 ਏ.ਸੀ. 526

(9)

ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

Vol : VIII

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਥਾਂ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਮੰਗ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤ ਹੋਵਾਂਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਉਸ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿੱਥੇ ਮਾਮਲਾ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ | ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।